

BARNDOM, UTBILDNING
OCH SAMHÄLLE

Examensarbete i fördjupningsämnet fritidspedagogik

15 högskolepoäng, grundnivå

Konflikthantering utifrån fritidslärares perspektiv

*Leisure time teachers perspectives on conflict
management*

Beatrice Granqvist

Hanna Pourabdi

Förord

Denna studie är vårt examensarbete på grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem. Då vi båda finner konflikter och konflikthantering väldigt intressant och givande för vårt kommande yrke, valde vi att fördjupa oss i ämnet.

Bådas insatser inom arbetet har varit jämt fördelat. Vi har tillsammans arbetat fram all innehåll samt kontinuerligt fört diskussioner och kompletterat varandras texter efter varje skriven del, detta för bådas delaktighet under hela arbetet.

Vi vill tacka alla respondenter som deltagit i vår studie, utan dem hade vi inte kunnat skapa vår analys. Vi vill även passa på att tacka vår handledare Robert för värdefulla synpunkter och råd samt givande diskussioner som fört arbetet framåt.

Sist men inte minst vill vi tacka varandra för det stöd och den support som vi gett varandra genom denna processen.

Abstract

Då konflikter är en del av livet ville vi med denna studie ta reda på hur fritidslärare hanterar och löser konflikter samt hur de använder konflikthantering som en grund för lärande för eleverna i de lägre åldrarna på fritidshemmen. Då vi båda på ett eller annat sätt varit i kontakt med olika fritidshem kunde vi se att konflikter var något som uppstod konstant. Vi ansåg att det skilde sig i hur fritidslärare agera i olika konfliktsituationer och tyckte därför ämnet var intressant och viktigt att utforska. För att arbetet kring konflikthantering ska bli bättre och utvecklas är det viktigt att kunna se hur det ser ut i dagsläget. Vi kan med denna studie ge en bild av styrkor och svagheter som rådet kring konflikthantering inom fritidshemmet.

Vi använde oss utav kvalitativ metod där vi genomförde enskilda intervjuer med sju verksamma fritidslärare för att få ta del av deras tankar om konflikter och konflikthantering. För att hjälpa oss stärka våra tolkningar av empirin använde vi oss av det sociokulturella perspektivet då det beskriver olika strategier och metoder som vi ansåg relevanta för vår studie.

I resultatet framkom det att fritidslärarna hade en snarlik syn på tillvägagångssättet vid konflikter. Det förebyggande arbetet, så som värdegrundsarbete, sociala relationer, är centralt på samtliga fritidshem. Fritidslärarnas roll som medlare och "hjälpverktyg" var också något som de sju respondenterna var överens om. Den kunskap fritidslärarna har kring konflikter och konflikthantering kommer mestadels, eller enbart, från erfarenhet. De alla var överens om att grundläroutbildningen bör ha en mer omfattande kurs rörande konflikthantering.

Nyckelord

Konflikter, konflikthantering, fritidshem, förebyggande arbete, sociala relationer, fritidspedagoger, lärande

Innehållsförteckning

Förord	2
Abstract	3
1.Inledning	6
1.1 Syfte	8
1.2 Frågeställningar.....	8
2.Tidigare Forskning	9
2.1 Uppfattningar om konflikter	9
2.2 Det demokratiska uppdraget	10
2.3 Relationer	11
2.4 Kamratmedling	12
2.5 Sammanfattning	13
3.Teori	14
3.1 Det sociokulturella perspektivet	14
3.2 Den proximala utvecklingszonen	14
3.3 Scaffolding	15
3.4 Mediering	15
3.5 Sammanfattning	16
4.Metod	17
4.1 Kvalitativ metod	17
4.2 Intervju	18
4.3 Urval.....	18
4.4 Genomförande	20
4.5 Forskningsetiska överväganden	21
5.Resultat och analys	22
5.1 Vad är en konflikt	22
5.2 Hur ser fritidslärare på elevers konflikter	24
5.3 Fritidslärares roll i elevers konflikter	27
5.4 Utrymme för lärande	30

5.5 Hur hanterar och löser fritidslärare konflikter som uppstår mellan eleverna på fritidshemmet?.....	35
5.6 Hur använder fritidslärare konflikthantering som grund för lärande?.....	36
6.Slutdiskussion	38
6.1 Resultatdiskussion	38
6.2 Diskussion av resultaten i relation till tidigare forskning	38
6.2.1 Uppfattningar om konflikter	38
6.2.2 Det demokratiska uppdraget	40
6.2.3 Relationer	40
6.2.4 Kamratmedling	41
6.3 Metodreflektion.....	42
6.4 Förslag på nästa forskningsuppgift.....	42
6.5 Diskussion av resultatens relevans för yrkets utövande.....	43
7.Referenser	44
8.Bilagor	46
8.1 Bilaga 1.....	47
8.2 Bilaga 2.....	48

1. Inledning

Konflikter är något vi alla stöter på genom hela livet, i många olika sammanhang. Då det är en del av livet anser vi att det är viktigt att kunna hantera dessa situationer. För att kunna få en så stabil grund som möjligt anser vi att arbetet bör starta redan i de lägre åldrarna.

Fritidshemmet är en social miljö där stora grupper med människor samspekar och interagerar med varandra, i dessa sammanhang är det en självklarhet att konflikter kommer att uppstå. Efter att ha spenderat tid på ett antal olika fritidshem, via verksamhetsförslag utbildning och arbetsplatser, ser vi att konflikter är något som sker mellan eleverna dagligen. Det som fångade vårt intresse var hur mycket det skiljer sig i hur fritidslärare agerar i olika konfliktsituationer. Konflikter och konflikthantering generellt tycker vi båda är intressant och framförallt viktigt, därför vill vi med denna studie att ta reda på hur konflikthanteringen ser ut på olika fritidshem samt hur fritidslärare tänker kring och arbetar med konflikthantering.

Vad är en konflikt?

Enligt psykologen Ellmin (2008) och konfliktforskaren Jordan (2015) är en konflikt en motsättning som leder till att en konflikt uppstår. De beskriver båda en situation där varje part strävar efter något som den andra parten inte är villig att ge efter för. Det skapas då en blockering vilket leder till att de två parter agerar i affekt mot varandra i frustration.

Ekeland (2006) beskriver konflikter som både oundvikliga men också nödvändiga, vilket innebär att den oundvikliga konflikten är den konflikten där människan strider för sina synpunkter, behov och intressen. Den nödvändiga konflikten innebär att vi som människor ska lära oss att respektera varandra när vi till exempel ska vara beslutsfattande vid svåra frågor (Ekeland, 2006).

Vad är lärande?

Lärande är något som sker konstant, alltid och hela tiden utan möjlighet att kunna påverka, vare sig formellt via klassrumsmiljö eller informellt i sociala sammanhang som exempelvis fritidshemmet. Lärande definieras i vår studie som resultat av den process som eleven har lärt sig eller att eleven har fått resultat av den förändringen som har ägt rum (Illeris, 2015).

Vikten av konflikthantering

Kunskaper inom konflikthantering är något som Hakvoort och Friberg (2012) menar krävs för att på ett så produktivt och effektivt sätt som möjligt kunna hantera konflikter som uppstår på ett kvalificerat sätt. Vi anser att fritidslärarna bör gå in med goda förkunskaper för att på bästa sätt kunna förstå, hantera och lösa konflikter beroende på situationen som råder. Forskningen påpekar även att om fritidslärare utvecklar en förförståelse, hjälp och stöd för att kunna hantera konflikter blir det även lättare att se hela konflikten holistiskt, det vill säga ur ett helhetsperspektiv, vilket i sin tur leder till att fritidslärarna förstår vilka upplevelser, attityder och känslor som de inblandade har med sig in i konflikten (Ellmin, 2008).

Hakvoort och Friberg (2012) påpekar även att konflikthantering bör utgöra en större del av dagens lärarutbildningar.

Vi anser att forskningen påvisar problematik när det gäller hur fritidslärare tar sig an konflikter om de inte har någon förkunskap om hur de ska göra. Med detta menar vi att utan förkunskaper har fritidslärarna ingen aning om på vilka sätt konfliktsituationerna kan leda till lärande och utveckling för eleverna.

Vikten av vår studie

Utifrån intervjuerna som gjorts med valda fritidslärare kan vi i denna studie få en översikt om vilka strategier som används inom fritidshemmen samt hur fritidslärare arbetar förebyggande med konflikter och konflikthantering. Genom att studera och hantera olika konflikter kan fritidslärare få kunskap i hur man arbetar med konflikter på ett förebyggande sätt samt få bättre förkunskaper för att hjälpa eleverna stärka den sociala relationen mellan eleverna. Detta betyder att det är viktigt att fritidslärarna arbetar med konflikthantering på fritidshemmet dels för att utöka sin egen erfarenhet men även för att kunna hjälpa eleverna hantera sig själva och olika konfliktsituationer de kan komma att hamna i.

För att arbetet kring konflikthantering ska bli bättre är det viktigt att kunna se hur det ser ut i dagsläget. Med vårt arbete kan vi ge en bild av potentiella styrkor och svagheter som råder kring konflikthantering inom fritidshemmet. Konflikthantering mellan elev och elev utifrån fritidslärarnas syn är det vi kommer att undersöka i denna studie. Likaså vill vi undersöka om konflikthanteringsarbetet kan bidra till lärandesituationer för eleverna

I denna studie kommer grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem och fritidspedagoger benämnas fritidslärare.

1.1 Syfte

Vårt syfte med denna studie är att ta reda på hur fritidslärare arbetar kring konflikthantering och om de uppfattar konflikter som lärandesituationer. Detta genom att intervjua aktiva fritidslärare på olika fritidshem.

1.2 Frågeställningar

Hur hanterar och löser fritidslärare konflikter som uppstår mellan eleverna på fritidshemmet?

Hur använder fritidslärare konflikthantering som grund för lärande?

2. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer tidigare forskning kring konflikthantering att presenteras. De vetenskapliga artiklarna och dess resultat presenteras för att ligga till grund för studiens syfte. Genom sökningar på Malmö universitets biblioteksdatabas hittade vi fyra avhandlingar vi ansåg relevanta för vår studie, avhandlingarna berör delar av vårt valda ämne och ger en bild av den tidigare forskning som har genomförts inom konflikthantering.

Då vi är medvetna om att det redan finns tidigare forskning som gjorts kring ämnet ansåg vi ändå att detta var något som är viktig för vår profession och behöver forskas mer om. Vi vill med denna studie fördjupa oss i fritidslärares kunskaper och tankar om hur de hanterar och löser konflikter samt hur de genom konflikthantering skapar lärandesituationer för att utveckla elevernas sociala relationer och samspel med andra individer.

I avhandlingarna nedan förklaras fyra olika forskningsområden, den första berör lärares och elevers uppfattningar om hantering av konflikter på grundskolenivå. Den andra presenterar hur verksamma lärare arbetar med det demokratiska uppdraget i skolan, det tredje beskriver om hur fritidslärare arbetar med relationer på fritids. Den sista handlar om kamratmedling och hur det kan ses som ett verktyg för konflikthantering.

2.1 Uppfattningar om konflikter

I en internationell studie som gjorts i Melbourne skriver Longaretti och Wilson (2006) om elevers och lärares uppfattningar om och hantering av konflikter på grundskolenivå. I sin studie *The Impact of Perceptions on Conflict Management* använder Longaretti och Wilson (2006) sig av kvalitativ metod där intervjuer har gjorts med åtta elever i årskurs fyra samt sex lärare. Även observationer har gjorts på lekplatser och i klassrum. Det visade sig att både elever och lärare hade samma syn på konflikter och i hanteringen av interpersonella (konflikter mellan elever och hur människor förhåller sig till varandra) problem i skolan.

Även om konflikter inte är något nytt menar Longaretti och Wilson (2006) att konflikter fortfarande är väldigt uppmärksammat, detta då det visat sig att både elever och lärare har svårt att hantera konfliktsituationer som är komplexa vilket leder till att konsekvenserna för elever och lärare är många.

Longaretti och Wilson (2006) menar att konflikter ses som ett negativt fenomen av både lärare och elever. Eleverna berättar i studien om olika konfliktsituationer där det

förekommit fysisk kontakt, konflikter som uppstått genom uteslutning eller konflikter som beror på innehav av material. I tio av tretton klassrumsobservationer som gjorts handlar konflikterna om att en elev inte fått vara med i leken eller att en elev tagit något utan att be om lov (Longretti & Wilson, 2006). På lekplatsen observerades 35 incidenter, fjorton konflikter handla om att en elev uteslutits eller tagit något utan att be om lov. I elva konflikter förekom det fysisk kontakt där grunden till detta var nedlåtande kommentarer och retningar (Longaretti och Wilson, 2006).

Resultatet av deras forskning visade att eleverna saknade förmågan att kunna använda sig av konflikthanteringsstrategier som är mer komplexa. I Longaretti och Wilsons (2006) studie framkommer det att eleverna använder sig utav de fysiska strategierna så som hot, verbal och fysisk taktik vid konflikter.

I Longaretti och Wilsons (2006) studie framgår det att lärare oftast använder sig utav en auktoritär ledarstil där lärarna går in och "bestämmer" genom att separerar eleverna, pratar med dem, för att sedan presentera någon form av lösning (Longarretti & Wilson, 2006). Under intervjuerna framgick det även att lärarna kände någon form av frustration när det gällde att hantera konflikter mellan eleverna. Vid observationstillfällerna var det tydligt att lärarna oftast gick mellan eleverna vid konflikter istället för att låta eleverna försöka lösa/hantera konflikterna själva (Longaretti & Wilson, 2006).

2.2 Det demokratiska uppdraget

Hakvoort och Olsson (2014) har genomfört en studie som handlar om hur lärare arbetar kring det demokratiska uppdraget i den svenska skolan. Hakvoort och Olsson (2014) menar att det demokratiska uppdraget är ett ämne som det inte fokuseras lika mycket på jämfört med de andra ämnena som lärare ska förhålla sig till. Forskningen som genomfördes utifrån kvalitativ metod har all sin information baserad på intervjuer som handlar om hur lärare arbetar kring det demokratiska uppdraget i den svenska skolan.

Konflikthantering och det demokratiska uppdraget är sammanlänkade då detta är något skolor och lärare har som grund för att arbeta förebyggande mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Skolors arbete mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling är något som även står i skollagen. På alla skolor finns oftast en plan tillgänglig att utgå ifrån gällande förebyggande arbete. En negativ aspekt av att ha en redan färdig plan kan vara att eleverna inte får den möjligheten att själva utvecklas i dessa situationer menar Hakvoort och Olsson (2014). I diskussionskapitlet i Hakvoort och Olssons

(2014) studie framgår det att lärarna hellre avbryter de våldsamma konflikterna direkt istället för att låta eleverna ta tillfället i akt för att diskutera situationen. Vidare menar lärarna att detta bidrar till att eleverna går miste om ett tillfälle för lärande och utveckling.

Det framgår tydligt i Hakvoort och Olssons (2014) resultat att lärarna var eniga om att det fanns en koppling mellan konflikthantering och det demokratiska uppdraget. Lärarna som deltog hade dock olika inställning till begreppet konflikt. En del lärare kopplade konflikter med diskriminering och mobbning där de diskuterade rasism och jämställdhet mellan könen med eleverna. Andra lärare menade att konflikter var en del av elevernas individuella utveckling som i sin tur bidrar till deras sociala kompetens. I undersökningen framkom det dock att trots att lärare ansåg att konflikter bör lösas på ett demokratiskt sätt så var det inte alltid på det sättet konflikter hanteras på hens skola. Läraren menade att istället för att prata och lyssna på vad eleverna hade att säga i en konflikt kunde konflikten snabbast "lösas" genom att lärarna hävdade sin auktoritet (Hakvoort & Olsson, 2014). Vidare menar Hakvoort och Olsson (2014) att både lärare och elever saknar kunskap om hur de ska hantera och lösa konflikter på ett konstruktivt sätt. De menar att det finns olika medel för elever och lärare att tillämpa vid konflikthantering. Med rätt träning utifrån dessa medel kan det i sin tur leda till att elever och lärare kan verka i ett mer komplext socialt system (Hakvoort & Olsson, 2014).

2.3 Relationer

Marianne Dahls (2014) studie handlar om hur fritidslärare arbetar kring barns relationer på fritidshemsverksamheten. Studien genomfördes eftersom relationsskapande är en stor del av fritidshemmets verksamhet samt att det enligt Dahl (2014) har undersökts för lite kring barns relationer på fritidshemmet.

I Dahls (2014) studie, som bland annat baserats utifrån en gruppintervju med åtta fritidslärare, framgår det att om fritidslärare deltar i elevernas aktiviteter kan de underhålla, förhandla och stödja elevernas olika relationer (Dahl, 2014). Fritidslärarna anser att det på detta sätt blir ett mer naturligt sätt att skapa relationer. Vidare beskriver fritidslärarna att genom att vara ett stöd för eleverna i olika situationer på så sätt även blir ett stöd för elevernas sociala utveckling (Dahl, 2014). Under gruppintervjun med fritidslärarna diskuterades det även om hur viktigt det är att eleverna känner förtroende för dem samt att det skapas genom att fritidslärarna lyssnar på eleverna och finns där för dem. De diskuterade även vikten av elevernas hänsynstagande gentemot varandra (Dahl, 2014).

2.4 Kamratmedling

Under ett års tid studerade Ingela Kolfjord (2009) kamratmedling i Malmö, vilket resulterade i hennes artikel ”Alternativ konflikthantering - Hur kamratmedling kan påverka elevers relationsskapande”. Studien baserades på en fältstudie där metoder som observationer, enkäter, intervjuer och dokumentanalyser användes. Idén för Kolfjords studie uppkom genom en observation hon gjort under en av rasterna på skolan. Kolfjord ville ta reda på hur elevernas relationer påverkas utav kamratmedling samt vilka upplevelser eleverna har om medling. Kolfjord (2009) menar att konflikter kan se olika ut, beroende på var konflikten uppstår och vilka elever som är involverade i konflikten samt vem som är med och hanterar konflikten (Kolfjord, 2009).

Kamratmedling betonar Kolfjord (2009) som en metod för att hantera konflikter genom att använda sig av neutrala personer som samtalsledare för konfliktprocessen. Syftet med denna sortens medling är att eleverna ska bli mer medvetna, samtidigt som de får ta del av olika sätt att lösa konflikter och själva försöka lösa de problem som kan uppstå (Kolfjord 2009). Kolfjord (2009) skriver om grundreglerna i medling, och berättar sedan att de som är involverade ska vara villiga att lösa problemen, vara ärliga och vara ansvarsfulla för att kunna reda ut de problem som skapas samtidigt som de måste vara konfidentiella mot de parter som är med.

Enligt Kolfjord (2009) uttryckte majoriteten av eleverna att det var en positiv upplevelse att få testa på att vara medlare då de fick en större förståelse för hur konflikter startade och eskalerade. De få elever som tyckte det var negativt upplevde att de blev sysslolösa så fort det inte fanns konflikter. Eleverna menade att syftet till att de ville vara medlare var för att slippa att vara rastlösa då de ansåg att de inte hade något att göra (Kolfjord, 2009).

Under en av Kolfjords senare rastobservationer för att se hur medlarna hanterade konflikter som uppstod observerade hon bland annat att medlarna använde olika metoder för att lösa konflikterna. Metoderna som eleverna använde sig av var exempelvis att om de inte kunde lösa en konflikt själva, hämta hjälp av en vuxen, eller att medlarna pratade med alla de inblandade tillsammans eller var för sig. Slutsatsen enligt Kolfjord (2009) är att kamratmedling inte bara löser och förhindrar att konflikter trappas upp, utan ger även eleverna de redskap de behöver för att hantera sina konflikter själva (Kolfjord, 2009).

2.5 Sammanfattning

I detta kapitlet har vi presenterat tidigare forskning kring konflikter, konflikthantering, det demokratiska uppdraget, relationer och medling. Vi kommer i vår studie använda oss av ovanstående forskning som stöd när vi i resultat, analys och slutdiskussion ska tolka och försöka förstå vår empiri för att kunna svara på våra frågeställningar. Nedan har vi gjort en sammanfattning av varje avhandling för att underlätta för läsaren att förstå vad varje avsnitt handlar om.

I den internationella studien *The Impact of Perceptions on Conflict Management* som handlar om hur lärare och elever uppfattar och hanterar konflikter skriver Longaretti och Wilson (2006) att konflikter generellt ses som något negativt av både elever och lärare. Det framkommer även i deras studie att lärarna oftast på ett auktoritärt sätt valde att gå in i konfliktsituationerna istället för att stötta eleverna och låta de få möjligheten att lösa konflikterna själva. Konflikterna som uppstod handlade oftast om uteslutning bland eleverna eller om innehav av olika ting (Longaretti & Wilson, 2006).

Hakvoort och Olsson (2014) skriver i sin artikel *The School's Democratic Mission and Conflict Resolution: Voices of Swedish Educator* om hur konflikthantering och det demokratiska uppdraget är sammanlänkade då skolan och lärare ska arbeta förebyggande mot diskriminering, kränkande behandling och mobbning (Hakvoort & Olsson, 2014).

Marianne Dahls (2014) avhandling *Fritidspedagogers handlingsrepertoar. Pedagogiskt arbete med barns olika relationer* handlar om elevernas relationer i fritidshemmet verksamhet. Undersökningen som Dahl (2014) gjort har som grund i att fritidslärare deltar i elevernas aktiviteter för att kunna stödja, förhandla och underhålla elevernas relationer (Dahl, 2014).

Kolfjord (2009) skriver i sin artikel *Alternativ konflikthantering: Hur kamratmedling kan påverka elevers relationsskapande* om medling och de olika sätt att jobba med medling för att eleverna ska ta mer ansvar för sitt lärande om konflikter. Grundreglerna kring medling är något som Kolfjord (2009) beskriver i tio olika steg om hur medling kan förmedlas och arbetas med för att ge eleverna en bra grund till att förstå och kunna hantera konflikter själva (Kolfjord, 2009).

3. Teori

I vår studie undersöker vi hur fritidslärare hanterar och löser konflikter samt hur konflikthantering kan ligga till grund för lärande hos eleverna. Till vår hjälp använde vi oss av Lev Vygotskijs lärandeteori, det sociokulturella perspektivet. Vi valde även ut tre begrepp inom det sociokulturella perspektivet som hjälp för att kunna göra vår analys, dessa innefattar den proximala utvecklingszonen, scaffolding och mediering. Den proximala utvecklingszonen handlar om hur eleverna genom stöd från en människa med bredare kunskap kan hjälpa denne i utvecklingen. Scaffolding handlar om hur ett stöd finns för eleven så länge som denne behöver det, men att de senare tas bort mer och mer med tiden efter hur eleven utvecklas. Mediering innebär att människan använder sig av fysiska och språkliga verktyg som olika metoder eller strategier. Denna teori blir relevant i vår studie eftersom i intervjuerna vi genomfört tar respondenterna upp konflikter och konflikthantering som en lärandesituation för eleverna, då de i interaktion och kommunikation utvecklas som individ, samt hur stöd kan vara ett hjälpmedel för eleverna i deras utveckling (Säljö, 2012).

3.1 Sociokulturellt perspektiv

Det sociokulturella perspektivet baseras enligt Säljö (2012) utifrån Lev Vygotskijs syn att lärande sker i gemensamma aktiviteter i sociala miljöer. Detta innebär att människor via kommunikation och interaktion med varandra utvecklar kunskaper och färdigheter (Säljö, 2012). Det är i samspel som lärandet sker och Säljö (2012) menar att skolan är en plats där eleverna ständigt lär sig i sociala samspel med andra elever och lärare. Detta för att kunna tillämpa kunskaper och färdigheter för att sedan kunna fungera i samhället.

3.2 Den proximala utvecklingszonen

Då människan enligt det sociokulturella perspektivet ständigt är under utveckling och hela tiden lär sig nya saker menar Säljö (2012) att Vygotskijs syn på människan hänger ihop med ett uttryck inom det sociokulturella perspektivet, den proximala utvecklingszonen. Enligt Vygotskij (2001) är den proximala utvecklingszonen ett begrepp för när människan lär och utvecklas med hjälp av någon annan person med bredare kunskap inom det obehärskade området. Vygotskij (2001) menar att barn inte alltid kan hantera en situation på egen hand och kan därför behöva stöd för att kunna ta sig igenom olika konflikter. Därför är pedagogens

kunskap om konflikter och konflikthantering väldigt viktig för att kunna vägleda eleverna och förebygga när konflikter uppstår. Det är i den proximala utvecklingszonen som människan utmanas och utvecklas. Säljö (2012) menar att när en människa lärt sig att behärska exempelvis en färdighet har hen en god chans att fortsätta lära sig nya saker.

3.3 Scaffolding

Scaffolding är ett verktyg som har stor betydelse vid elevers lärande och samspel i ett sociokulturellt perspektiv (Gibbons, 2006). Läraren har en betydande roll i scaffolding och det läraren gör är att ge stöd i olika mängder beroende på elevens egna förmågor. Till en början förser läraren eleven med mycket stöd för att hjälpa eleven att komma vidare i sin utveckling. Detta leder till att eleven så småningom behöver mindre stöd. Förhoppningsvis kan stödet av läraren tillslut upphöra efter att eleven behärskar det som lärs ut. Det betyder också att eleverna använder sin närmaste proximala utveckling i sitt lärande. Gibbons (2006) drar en liknelse med en byggarbetsplats genom att stöttor tas bort när huset är stadigt och inte behöver någon hjälp att stå.

För att en elev ska lyckas med sina uppgifter i klassrummet så behöver eleverna stöttning från läraren och Gibbons (2006) definierar det som "den tillfälliga, men nödvändiga, hjälp som läraren ger". Målet med scaffolding och stöttning är att eleven med hjälp av läraren ska komma framåt i sin utveckling, vilket senare ska leda till att eleven ska klara att genomföra en uppgift själv. Undervisningen ska ligga inom elevens närmaste utvecklingszon och inte över elevens kapacitet menar Gibbons (2006). Vidare menar Gibbons (2006) att elevens kunskapsutveckling ligger som ansvar hos läraren att den förs framåt genom undervisningen. Läraren får då krav på sig att det gäller att denne ger eleven stöttning så eleven kan komma vidare och utföra sin uppgift.

3.4 Mediering

Mediering inom det sociokulturella perspektivet är ett centralt begrepp och innebär att människan använder och samverkar med olika artefakter, vilket betyder olika fysiska och språkliga verktyg. Dessa verktyg hjälper oss förstå, tolka och hantera vår omvärld. De fysiska artefakterna är föremål som vi tillverkat exempelvis en penna eller skruvmejsel, medan de språkliga artefakterna är de verbala redskap vi använder för att kommunicera och för att begreppsliggöra mental och intellektuell kunskap (Säljö, 2010). Förutom det verbala språket finns det enligt Säljö (2012) fler verktyg att använda för att förmedla språk och/eller uttrycka

sig så som kroppsspråk, bilder och teckenspråk.

Med hjälp av språket kan människor kommunicera, skapa förståelse, uttrycka sig och genom detta utvecklas (Säljö, 2012). Vygotskij menar att språket används som ett medierande verktyg när människor skapar sig en förståelse av sin omvärld (Säljö, 2012). Säljö (2012) tydliggör även att när Vygotskij pratar om språket som medierande verktyg är det inte språket i sig utan sättet att använda språket på.

Verktygen fritidslärarna använder vid konflikthantering presenteras i denna studie som medierande verktyg då vi anser att de bidrar till att eleverna på egen hand lär sig hantera konflikter som uppstår. Dessa verktyg är olika modeller som framkommit under intervjuerna så som medling, kompisamtal, koala, CPS samt stoppljusmodellen.

3.5 Sammanfattning

Detta kapitel beskriver det sociokulturella perspektivet och tre begrepp som vi anser kan vara användningsbara i vår analys då det kan hjälpa oss tolka och förstå empirin som vi samlat in samt föra en diskussion om hur fritidslärare kan ha användning av dessa i praktiken. Dessa begrepp kommer vi att använda oss av i resultat-och analyskapitlet där vi kommer att granska, analysera och tolka de intervjuer som vi genomfört. Genom att använda oss av dessa begrepp kan vi få en bättre bild av hur fritidslärare och elever tänker och arbetar med konflikter och konflikthantering. Detta medför att vi kan koppla det som respondenterna sagt till olika teman som vi tagit ut utifrån intervjuerna vi genomfört, nämligen: vad är en konflikt enligt fritidslärarna, hur ser fritidslärare på konflikter, vilken roll har fritidslärare i elevers konflikter samt finns det utrymme för lärande i elevers konflikter.

4. Metod

I detta kapitel beskriver vi hur vi gick tillväga för att genomföra denna studie. Vi beskriver också hur vi kommit fram till vilka respondenter vi valde att intervjua samt att vi avslutar med de forskningsetiska övervägandena från vetenskapsrådet och beskriver också hur vi uppfyller de forskningsetiska övervägandena.

Genom att använda oss av intervjuer kan vi på ett djupare plan sätta oss in i hur fritidslärarna arbetar och tänker kring konflikter samt få en djupare bild av hur konflikthantering kan bli en del av elevernas lärande. Våra respondenter blev till antalet sju och vi bestämde oss för att intervjua respondenter från fyra olika städer, två skolor i mindre orter och två skolor från större orter. Detta gör att vi får ett bredare perspektiv på hur fritidslärare arbetar med konflikthantering och lärande.

4.1 Kvalitativ metod

Vi anser att en kvalitativ metod var den mest effektiva metoden för denna studie då sådana metoder intresserar sig för innebörder och meningar mer än för statistiska samband (Alvehus, 2013). Detta innebär inte att kvalitativ metod inte intresserar sig för samband utan det innebär mer att genom att se samband i meningar och innebörder kan vi skapa en röd tråd i det vi vill undersöka. Kvalitativ metod är en metod som är tolkande, vilket innebär att poängen är att försöka skapa en bild av konflikten som är mer generell. Detta genom att försöka skapa en översikt för att på ett så bra sätt som möjligt kunna lösa konflikten, samt att se till så att de inblandade i konflikten lämnar situationen relativt nöjda (Alvehus, 2013). Genom att använda oss av kvalitativa metoder har vi tagit reda på hur fritidslärare ser på konflikter och konflikthantering. Med hjälp av intervjuerna får vi en inblick i hur fritidslärarna beskriver sina verksamheter, vi får ta del av fritidslärarnas tankar om konflikthantering och var de anser att arbetet kring konflikthantering brister. Vi har även utifrån fritidslärarnas erfarenheter och tankar tagit reda på vad de anser kan förbättras inom området. Vidare undersöker vi även vilka metoder fritidslärare anser att de utgår ifrån vid konflikthantering.

Till skillnad från en kvalitativ metod så är den kvantitativa metoden en mer exakt metod, vilket innebär att resultatet som framkommer av undersökningarna är oberoende av personliga förhållningar menar Bryman (2011). Denna metod var inte relevant för vår studie

då vi ville ha en öppen diskussion för att på bästa sätt kunna förstå respondenterna genom att ha möjligheten att vidareutveckla respondenternas tankar och svar under intervjuerna.

4.2 Intervju

Vi har valt att genomföra intervjuer med fritidslärare då det gav oss möjligheten att utgå från färdiga frågor men också möjligheten att vara flexibla. Intervjuer som är en del av den kvalitativa metoden är den metod som vi anser var den mest effektiva för vår studie, då den hjälper oss att samla in den information vi behöver för att kunna genomföra vår studie (Alvehus, 2013). Genom intervjuerna kunde vi samtidigt ta del av händelseförlopp i form av berättelser om konfliktsituationer som respondenterna varit med om, samt motiv och känslor hos de vi intervjuat.

Det finns olika sorters intervjuer, bland annat strukturerad och ostrukturerad intervju. Den strukturerade intervjun innebär att intervjuaren har förberett frågor som i princip har förutbestämda svar. Detta innebär att intervjun blir som en enkät samt att intervjun blir kortare och inte lika djup som i en semistrukturerad intervju. Fördelen med detta arbetssätt är att fler intervjuare kan göra samma intervju med många och olika respondenter (Alvehus, 2013). Semistrukturerad intervju innebär att intervjuaren har förberett ett formulär där ett antal öppna frågor eller ett bredare tema presenteras som samtalet ska kretsa kring. Semistrukturerade intervjuer är också den vanligaste formen av intervju. Denna form av intervju ger respondenten en bra och större möjlighet att påverka innehållet i intervjun vilket också leder till att intervjuaren måste lyssna aktivt, vara påhittig och komma med följdfrågor (Alvehus, 2013).

Vi har valt att arbeta med semistrukturerad intervju då vi ville bjuda in den vi intervjuar till ett öppet och tryggt samtal. Detta sättet gav oss en möjlighet att styra samtalets innehåll för vad som var relevant för vår studie samt en chans att kunna ställa följdfrågor. På så sätt kunde vi förstå respondentens svar så bra som möjligt och förhindra att eventuella missuppfattningar uppstod.

4.3 Urval

Vi har valt att i denna studien inte använda oss av fritidshem där vi har kopplingar sedan tidigare. Anledningen var att respondenterna skulle känna sig trygga i att berätta vad de ville samt att de inte skulle känna sig begränsade vid intervjutillfället. Vi har valt att intervju sju

olika individer från fyra olika skolor i fyra olika städer, varav två skolor är belägna i större orter och två i mindre orter i södra Sverige. Anledningen till detta beror främst på att vi anser att det ger oss en bredare variation bland våra respondenter. Respondenterna som vi intervjuat har olika åldrar och olika utbildningar, samt olika lång erfarenhet av att arbeta på fritidshemmet. Vi valde att i intervjun även fråga respondenterna hur länge de arbetat på fritidshemmet samt om de hade någon utbildning, främst inom konflikthantering. De respondenterna som hade arbetat länge på fritidshemmet hade inte fått någon utbildning i konflikthantering när de gått sin utbildning, utan har istället fått ta del av små kurser som deras arbetsplats har delat med sig av, samt att de också fått samla på sig med erfarenhet. De respondenterna som gått grundläroutbildningen har fått utbildning i konflikthantering, men har också fått skaffa sig erfarenhet från sin arbetsplats.

Vi fokuserar på ett heterogent urval då vi vill få en bredare helhet över hur olika typer av fritidslärare arbetar och tänker. Ett heterogent urval är enligt Alvehus (2015) bra att välja när kvalitativa metoder används för att det då ökar nyansrikedomen för det fenomen som undersöks. Med heterogent urval menar vi att respondenterna har olika erfarenheter och bakgrunder. Med olika bakgrunder menar vi att respondenterna har olika utbildningar och kunskaper. Fritidslärarna vi har valt att intervjua är verksamma i årskurserna upp till årskurs 3 då det är i dessa årskurserna som flest barn är inskrivna på fritidshemmet.

Då vi i nästa kapitel delar med oss av utdrag från intervjuerna, väljer vi att göra en kort presentation av våra respondenter i tabellen nedan.

Lärare	Kön/Ålder	Antal år på fritids	Utbildning
Lärare A	Man/29 år	2	Grundlärare, fritidslärare inrikt. idrott
Lärare B	Kvinna/25 år	4	Grundlärare, fritidslärare inrikt. bild
Lärare C	Man/46 år	19	Lärarhögskolan, fritidspedagog/idrott

Lärare D	Kvinna/60 år	19	Läraryhögskolan, fritidspedagog
Lärare E	Kvinna/40 år	15	Läraryhögskolan, fritidspedagog
Lärare F	Man/43 år	18	Läraryhögskolan, fritidspedagog
Lärare G	Man/50 år	10	Läraryhögskolan, fritidspedagog

4.4 Genomförande

Vi började med att formulera frågor som vi ansåg kunde hjälpa oss att svara på våra frågeställningar. Sedan kontaktade vi slumpmässigt utvalda fritidslärare på skolor i olika kommuner, ca 3-4 skolor per kommun, via mail. När vi insåg att vi inte fick svar och tiden började rinna iväg valde vi istället att ringa runt till olika fritidshem. Vi hade siktat på att ha ca 6-10 olika fritidslärare, för att få en bredare synvinkel. På grund av vår tidspress samt det låga intresset från fritidslärare att medverka i vår studie fick vi utgå från de respondenter som först tackade ja till att medverka i vår studie. Det visade sig att de sju respondenter som deltog i vår studie alla hade olika åldrar, erfarenhet och utbildningar samt att fördelningen mellan män och kvinnor var hyfsat jämlik, det vill säga precis det som vi var ute efter i början av studien.

Respondenterna som visade intresse för att medverka i vår studie fick efter vårt samtal ett mail med ingående information om oss och vår studie. I samma mail bifogade vi även samtyckesblankett för dem att läsa igenom.

Därefter träffade vi respondenterna en och en på bestämd tid och plats som respondenterna själv valt då vi ville att de skulle välja en plats de känner sig trygga i. Intervjuerna pågick i ca 25-45 minuter, beroende på hur mycket respondenterna ville dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper.

Vi båda medverkade under alla intervjuer där en av oss fokusera på respondenten, ställde frågor och den andra lyssnade, iakttog och antecknade. Alla intervjuer innehöll samma frågor och upplägg för att det skulle bli så tydligt som möjligt för oss. I samband med

intervjuerna gick vi tillsammans igenom och skrev på samtyckesblanketten för att försäkra oss om att respondenten förstått sina rättigheter. Intervjuerna spelades in via en diktafon som vi lånade via Malmö universitet. Därefter transkriberades de inspelade intervjuerna tillsammans för att vi inte skulle få en ensidig tolkning av intervjuerna (Alvehus, 2013). Vidare skrev vi ut intervjuerna och började att sortera den empiri som vi samlat in, det vill säga att vi genom att dela upp empirin i teman med olika färgkodningar så kunde vi på ett lättare sätt läsa igenom och bestämma oss vad vi ville ha under varje tema som presenteras i resultat och analys. Nästa steg var att reducera empirin, vilket innebär att vi valde ut det vi anser är mest intressant kopplat till vårt syfte och våra frågeställningar för att på ett så bra sätt som möjligt skriva vår analys, detta genom att komprimera de material som har ett längre händelseförlopp eller att det vi tyckte var intressant presenteras mer detaljerat. Det viktigaste är dock att empirin blir presenterat på ett rättvist sätt. Alvehus (2013) menar på att genom att arbeta med empirin på detta sätt kan man få en bättre överblick av sin insamlade empiri och på ett bättre sätt kunna diskutera vad som är relevant och inte relevant i resultat och analys.

4.5 Forskningsetiska överväganden

Vi utgick från de fyra etiska principerna för forskning enligt vetenskapsrådet (Christoffersen & Johannessen, 2015) som innefattar informationskravet som handlar om att forskaren ska informera om forskninguppgiftens syfte till de som är berörda i studien. Samtyckeskravet innebär att de som är med i studien har rätten att själva bestämma om de vill medverka eller ej. Konfidentialitetskravet innebär att uppgifterna om de som är berörda i studien ska ha den största konfidentialitet, vilket innebär att personuppgifterna ska tas tillvara på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt eller ta del av dem. Till sist nyttjandekravet som handlar om att all information som vi samlat in av den berörda i undersökningen endast får användas i forskningens ändamål samt raderas efter avslutad studie.

Vi har försäkrats oss om att vi uppfyllt dessa kraven genom att vi via samtyckesblanketten (se bilaga 1) delat information rörande vår studien samt att respondenterna varit delaktiga i sitt medverkande genom att de fått ta del av och skrivit under angående den information som skyddar dem under studiens gång.

Konfidentialitetskravet och nyttjandekravet uppfyller vi genom att vi har endast lagrat intervjuerna och information om respondenterna på Malmö universitets skyddade server och kommer efter avslutad kurs raderas. Nyttjandekravet uppfyller vi genom att vi endast nyttjar den empiri och information vi fått av våra respondenter till vårt examensarbete.

5.Resultat och analys

Vi kommer i detta kapitel framföra och analysera det som i intervjuerna framkommit om hur fritidslärare hanterar konflikter mellan elever och om de ser dessa situationer som grund för lärande. Kapitlets första tema handlar om hur fritidslärare definierar innebörden av konflikt samt om hur och var konflikter oftast uppstår. Tema två handlar om vilket synsätt fritidslärare har på konflikter. Tema tre handlar om fritidslärares roll i elevernas konflikter, hur de väljer att agera och kommunicera under pågående konflikter. Och till sist tema fyra som handlar om på vilka sätt fritidslärare använder konflikthantering som ett utrymme för lärande, hur och vad de anser att eleverna kan lära sig. I slutet på kapitlet, de två sista avsnitten, redovisar vi även svaren på våra frågeställningar.

Vi har valt att kalla respondenterna för lärare A, lärare B, lärare C, lärare D, lärare E, lärare F och lärare G, detta för att fritidslärarna ska förbli anonyma.

5.1 Vad är en konflikt?

För att kunna tolka och förstå det som fritidslärarna berättar på ett så bra sätt som möjligt tyckte vi det var viktigt att förstå vad fritidslärarna definierar som konflikt. Ur ett sociokulturellt perspektiv kan fritidslärarnas svar tolkas som att konflikter kan vara grund för utveckling och lärande. Därför fick fritidslärarna själva beskriva innebörden av vad en konflikt är för dem. I undersökningen framgick det att fritidslärarna hade en snarlik syn på vad en konflikt är.

En konflikt är en sammanstötning, när båda inte riktigt vill ge sig, man förstår inte den andra och blir arg.

- Lärare C

Det är när två inte tycker likadant som utmynnars i något annat, kanske något fysiskt eller verbalt, det är inte bara att de tycker olika utan de eskalerar på något sätt.

- Lärare G

Fritidslärarna beskriver alla situationer som börjar med att de olika parterna inte är överens och vägrar att vika sig för den andras skull. Detta eskalerar därefter vilket leder till att någon blir arg som i sin tur leder till en aggressiv, verbal eller fysisk, situation.

Enligt fritidslärarna kan konflikter uppstå när som helst och var som helst, både stora och små. Fritidslärarna ansåg att många av konflikterna uppstår i trånga utrymmen som kapprum, vid förflyttningar och i samband med att eleverna står på led. Detta menar lärare F kan bero på att det samlas många elever på samma utrymme där det bland annat kan förekomma knuffar. Fritidslärarna menar dock att det uppstod flest konflikter i den fria leken och oftast utomhus, på fotbollsplanen och vid regelstyrda lekar såsom "smashboll" och "king out". Lärare F och lärare C beskriver det som att många är tävlingsinriktade och vill vinna till varje pris. Konflikter inomhus under fritidshemsverksamheten förekom också och våra respondenter menar att det oftast sker om ett stort antal elever befinner sig i lokalerna samtidigt. Grunden till de flesta konflikter menade fritidslärarna orsakades på grund av missförstånd eller att eleverna hade olika åsikter. Till exempel:

När jag ser en konflikt går jag fram, "hej, vad händer här?" och då börjar eleverna i mun på varandra, "vänta nu hör jag inte vad ni säger en i taget". Så berättar dom, sedan återberättar jag, "det jag hör nu ... stämmer det?" Sen när man är färdig och dom har lugnat ner sig och pratar istället för att skrika så förstår dom oftast att det var dumt och går vidare.

- Lärare E

Många människor på en plats och då är det lätt att det blir en konflikt för eleverna är inte benägna att be om ursäkt. Exempelvis, om de stöter in i någon så kan de inte be om ursäkt, de har inte det automatiska att be om ursäkt, "det var inte meningen". Då vet jag att det inte var meningen så då behöver jag inte bli arg, men barnen har oftast inte det och om det är någon som stöter in i mig så blir det istället "vad är det?" "du stötte in i mig?" "varför gjorde du så?" och så börjar de att tjafsa, de ber inte om ursäkt. "Det var inte meningen att stöta in i dig". De har inte det automatiska, att be om ursäkt, hade de sagt det från början så hade de inte blivit en konflikt.

- Lärare F

Utifrån de olika exemplena ovan kan elevernas sätt att interagera och kommunicera med varandra ligga till grund för konflikters uppkomst, enligt lärarna. Ett negativt språk och samspel mellan eleverna kan leda till att svordomar, kränkningar eller att fysiskt våld förekommer, vilket i sin tur kan vara en utlösande faktor till att en konflikt uppstår.

I detta avsnitt har vi gått igenom hur fritidslärare definierar ordet konflikt samt var, hur och varför konflikter oftast uppstår. Detta för att få en tydligare bild av vad fritidslärare faktiskt menar när de talar om konflikter och konflikthantering.

5.2 Hur ser fritidslärarna på elevernas konflikter?

Fritidslärare ser på elevernas konflikter på olika sätt och det är synen på konflikter som skiljer i hur fritidslärare agerar i situationen som uppstår. Genom att titta på hur eleverna agerar och reagerar när det börjar uppstå en konflikt så kan fritidslärarna använda sina kunskaper och erfarenheter för att hantera och lösa de konflikter som uppstår. Det sociokulturella perspektivet är en lärandeteori som handlar om att vi människor i kommunikation och interaktion med varandra utvecklar våra kunskaper och färdigheter (Säljö, 2012). Detta anser vi innebär att synen som fritidslärare har på elevernas konflikter utvecklar sig i samband med varje konflikt som uppstår. Under intervjuerna har fritidslärare fått svara på olika frågor som handlar om konflikthantering och hur de som fritidslärare ser på elevernas konflikter. Respondenterna ansåg till stor del att konflikter är något positivt, då de beskrev konflikter som något eleverna måste utsättas för att både nu och i framtiden kunna interagera med andra människor i sin närhet.

Dom behöver lära sig detta, de lär sig för livet. Vi hamnar i konflikter som vuxna också, i många olika relationer så att lära sig att hantera det är jätteviktigt. Framför allt att det är okej att ha en konflikt och att man kan säga förlåt. Man kan göra dumma saker och sedan lösa det och gå vidare. Det kommer man aldrig att komma ifrån, och just därför är det också viktigt att inte skuldbelägga eleverna när de gör fel utan bara tala om att det är fel och att försöka få dem att förstå "jag har gjort fel". Det är fel att göra fel, men det är inget skamligt att göra fel.

- Lärare E

Detta citat visar på att fritidslärarna anser att konflikter är något nödvändigt för eleverna i deras vardag för att de ska kunna utveckla sina kunskaper och färdigheter i det vardagliga. Lärare E anser att konflikter är något vi människor utsätts för i vardagen och att det är viktigt att människor får lära sig att hantera det. Att kunna hantera konflikter underlättar ens liv både i arbetet men också privat eftersom man lär sig att man ska fokusera på det som är viktig istället för att ha konflikter med personer som finns i ens närhet menar lärare E. Fritidsläraren ska finnas med som stöd för eleven, framför allt i de lägre åldrarna, då eleverna behöver stöd

från en mer kompetent person i de situationer de inte kan hantera själva. Detta kan vi koppla till Lev Vygotskijs teori utifrån det sociokulturella perspektivet som innebär att man föds in i ett redan existerande socialt och historiskt sammanhang (Vygotskij, 2001). Detta anser vi innebär att det är i skolans sociala sammanhang grunden läggs för att eleverna i framtiden ska kunna agera som aktörer i vår redan befintliga värld.

Fritidslärares synsätt på elevers konflikter har stor betydelse då vi anser att det kan påverka utgången av konflikten. Respondenterna menar att varje konflikt är sin egen och det betyder att en konflikt kan sluta på många olika sätt beroende på vilken situation som råder. Konflikter kan vara både positiva och negativa, detta menar respondenterna kan bero på vad eleverna har för erfarenheter av hur tidigare konflikter de varit med om har hanterats. Olika synsätt på hur konflikter kan hanteras är vanligt förekommande bland fritidslärare, samtidigt kan vi se att alla respondenterna vi intervjuat har samma mål. Respondenterna anser till största del att konflikter är något positivt, framför allt efter själva konflikten eftersom det är i hanteringen som eleverna öppnar upp sitt lärande och egna sätt att se på konflikter.

Skolan är en social arena där det händer konflikter. Konflikter kan vara positivt, ibland kan det göra att man går vidare och blir bättre, men ofta ser man konflikter som något jobbigt, där man ibland kanske tappar sitt ansikte. Det kan bli så att man blir för ledsen eller arg ibland, därför kan många tycka att det är jobbigt med konflikter. Det händer konflikter dagligen, både stora och små. En konflikt kan vara enkel, sånt som händer ganska ofta är när någon spelar fotboll och där blir det oftast konflikter mellan lagen om det är någon som "ruffades" eller spela fult, då blir det konflikter och då är både snacket och konflikten igång.

- Lärare C

Med detta citat som utgångspunkt kan vi se att fritidslärares syn på elevers konflikter kan vara både positiva och negativa. Enligt respondenterna känner eleverna oftast att konflikter kan vara en jobbig del av skolvardagen, oftast räcker med att eleverna får någon typ av ursäkt eller ett förlåt för att känna att konflikten hanterats och blivit löst. Lärare C nämner ovan att konflikter kan kännas jobbiga och negativa för eleverna om det är så att de ibland tappar sitt ansikte. Det finns även andra negativa aspekter och det är att konflikter kan leda till mycket negativt prat och att de inblandade i konflikten försöker söka medhåll från de övriga individerna i gruppen som inte är inblandade. Detta gör man för att skapa en oförståelse mot den andra parten som är inblandad. Genom att aktivt arbeta med det förebyggande arbetet och relationsskapandet öppnas även möjligheten för eleverna att våga prata med en fritidslärare.

Fritidsläraren kan då agera som ett medierande verktyg för att hjälpa eleverna att hantera sina känslor så att de vid ett annat tillfälle när en konflikt uppstår kan hantera sina känslor, menar Säljö (2012).

Konfliktlösning är en stor del av fritidslärarnas vardag och att hantera och lösa konflikter är inte alltid lätt. I intervjuerna framgick det att fyra av sju respondenter ansåg att det var viktigt att konflikterna blev lösta, medan de andra tre tyckte att det var viktigare att man pratade om konflikten eller att eleverna skulle försöka lösa konflikterna själva.

Ja, jag tycker att det är viktigt, framför allt att de löser det direkt och inte väntar och sparar det till kompisamtalet, ser man att det uppstår en konflikt i en specifik lek då tar vi upp det sen och säger "nu har ni ju sagt förlåt för väldigt många saker i just den här leken, skulle vi kunna göra något med denna leken för att ni inte ska hamna i fler konflikter" så man kan använda sig av den informationen man får för att göra situationen bättre för eleverna.

- Lärare D

Det är många gånger man vill lösa en konflikt och om man märker att det är obehag från båda parter så vill man ju liksom att den ska lösas givetvis, men många gånger släpper man det för det är så små grejer och säger att detta ska ni kunna lösa själva, och en hel del gånger lämnar och tio minuter senare har eleverna löst konflikten själva, där gäller det att värdera lite grann, de kommer lösa den oavsett vilket och det kan vara såhär att de går ifrån varandra och sen dagen efter så har de glömt vad som hände dagen innan, så vissa gånger är kanske konflikten löst men ändå hittar eleverna varandra så småningom och för de mesta löser de konflikterna själva eller med hjälp av oss.

- Lärare F

Dessa två citat visar på att det finns två olika synsätt gällande konflikter och om de blir lösta eller inte. Lärare D beskriver att det är viktigt att konflikten blir löst, speciellt tätt inpå att konflikten uppstått. Denne beskriver också att ålder har betydelse och att när eleverna är små är det viktigt för många att de får ett förlåt, medan de också finns de elever som tänker att de inte bryr sig. Lärare D menar också att de äldre eleverna måste få en insikt i att livet inte är så enkelt som de tror och att de inte kan förvänta sig att människor ska gå runt och vara snälla hela tiden för så är inte verkligheten. Lärare F anser däremot att det viktiga är att eleverna själva försöker lösa konflikterna i första hand men om de inte skulle gå, tar de hjälp av en vuxen som kan agera medlare i konflikten. Vidare nämner lärare F att eleverna i de yngre åldrarna ofta har mycket vuxna runt omkring sig som de kan ta hjälp av. Situationen kommer

att förändras när de blir äldre då de inte alltid kommer finnas vuxna till hands, det är då därför viktigt att de lär sig att hantera konflikterna själva. Detta beskriver Säljö (2012) som scaffolding och det är ett begrepp som fritidslärare kan använda sig av vid konflikter och konflikthantering där de agerar som ett stöd.

I detta avsnittet har vi bland annat beskrivit hur våra intervjupersoner har nämnt att konflikter är en viktig del av elevernas vardag och deras individuella utveckling, samt hur fritidshemslärarna ser på konflikterna genom ett negativt eller positivt synsätt. Vi tar också upp om hur viktigt det är att en konflikt blir löst eller om det är hanteringen av en konflikt som är viktigast. Hanteringen av varje enskild konflikt kan vara svår eftersom det finns många olika faktorer som påverkar en konflikt, genom att fritidslärare har ett brett synsätt på elevers konflikter samt vet hur de arbetar förebyggande med konflikter kan fritidslärarna påminna eleverna att konflikter kan hanteras på olika sätt. Fritidslärarnas berättelser kan tolkas som att det finns ett stöd genom till exempel scaffolding vid konflikter. Elevernas eget lärande blir då en del av synsättet eftersom det är en stor del av hur eleverna själva får ta ansvar för att lösa sina konflikter. Fritidslärarna tycker det är viktigt att eleverna lär sig att interagera och kommunicera med varandra på olika sätt. Det kan ses som att det kommunicerar genom olika medel (Säljö, 2012). Kopplingen mellan vår empiri och Säljös (2012) teori om det sociokulturella perspektivet är att det fritidslärarna ger uttryck för kan tolkas som att eleverna genom fritidslärarnas hjälp utvecklar självinsikt och självförtroende genom att kommunicera och interagera i konflikter. Respondenterna menar att eleverna ska kunna se vad det innebär att vara en god kompis till de runt omkring sig.

5.3 Fritidslärares roll i elevernas konflikter

När fritidslärarna förklarade sin roll i elevernas konflikter beskrev alla rollen på liknande sätt. De menar att deras roll som fritidslärare i konfliktsituationer endast är att, bortsett från att se till så att ingen skadas, ge stöd och hjälpa eleverna att komma vidare i konflikten och så småningom lösa konflikten. Fritidslärarna vill hjälpa eleverna kommunicera och reda ut eventuella missförstånd som har skett eller kan komma att ske under konflikthanteringen.

När eleverna hamnar i konflikt och inte har verktygen att ta sig ur eller lösa konflikten kan lärarna med hjälp av scaffolding, även kallat stöttning, ge eleverna det stöd de behöver att lösa eller hantera konflikterna de befinner sig i (Gibbons, 2006). Scaffolding eller stöttningen ses som ett hjälpmedel för att hjälpa eleverna framåt i sin utveckling. Detta sker i den mängd som krävs beroende på hur mycket hjälp eleverna behöver, för att så småningom mynna ut i

att eleverna klarar av att hantera konflikterna själva. Denna typ av lärande sker när eleverna befinner sig i sin proximala utvecklingszon (Säljö, 2012), det är då de utvecklar sin förmåga att själva hantera konflikter. Nedan följer ett citat med exempel på scaffolding där lärare E förklarar hur hon gör för att stötta eleverna i konflikterna.

Oftast försöker jag låta dom lösa det själva, jag bara handleder. Jag går aldrig in i en konflikt och säger "det var ditt fel" eller något. utan jag ställer frågor som får dom att tänka själva, eller "kan du förstå känslan här", så att dom kan förstå varför det blev en konflikt och kanske förstå varandras känslor. För då kan dom gå därifrån och vara lite arga på varandra men ändå ha förståelse för varför den andra gjorde som den gjorde [...] för vi ska ju inte gå in som domare, vi ska ju bara gå in och hjälpa till så dom lär sig hantera konflikter och får verktyg för att lösa det. Det är A och O tycker jag. Så dom inte känner att "nu kommer det en vuxen här och ska bestämma vem som gjorde rätt och vem som gjorde fel", det ligger ju i ryggraden hos många barn att så fort det kommer en vuxen så ska den vuxna som bestämmer vem som gjort fel, och tänk om den vuxna säger att jag har gjort fel, då är det lika bra och lägga på offensiven direkt. Så jag säger "jag vet inget, jag har inte varit med, du får gärna berätta för mig" gärna spela lite teater, eller spela lite dum.

- Lärare E

Respondenterna pratar även om vikten av att vara opartiska och att alltid lyssna på båda sidorna. På detta sätt är det eleverna som sköter snacket och tillsammans försöker lösa konflikten med en medvetenhet om att läraren finns med vid sidan om och lyssnar och hjälper dem vid behov. Detta menar respondenterna gör att eleverna finner trygghet hos dem som fritidslärare, att de vet att de tas på allvar och att lärarna hjälper dem att komma fram till bra lösningar.

Förutom stöttningen använder sig fritidslärare av olika medierande verktyg såsom medling, kompisamtal och andra konflikthanteringsstrategier samt kommunikation. Att handleda, medla och hjälpa är ord som fritidslärarna använder sig mest av under intervjuerna. Under intervjuerna påpekade även respondenterna relationernas betydelse vid medling. De menar att har man en social relation till eleverna är det lättare att medla vid konflikter.

[...]...o det är viktigt att man lär känna barnen, det är mycket lättare när man känner barnen.

- Lärare E

Jag tror inte att man får ge sig som vuxen. Man får fånga dem och prata. Även prata med föräldrar, "det känns inte bra just nu kan ni luska lite". Studera, fråga andra "hur går det där egentligen?" Det är ofta man märker att någon är ledsen för någonting, det brukar gå bra att få fram det. Man måste lägga ner tid och man får inte ge sig på något sätt och visa att man bryr sig då brukar det bli bra och visa att man har tid att lyssna.

- Lärare D

I citatet ovan kan vi se att lärare D menar att det är fritidslärares uppgift att bygga relationer, lära känna eleverna, se till att de känner sig trygga och mår bra.

För att på ett konstruktivt sätt kunna hjälpa eleverna i olika konfliktsituationer påpekade lärare F under intervjun vikten av att ha kunskap om hur man arbetar och löser konflikter. Detta innebär att om kunskapen kring konflikthantering saknas kan de inte hjälpa och stötta elever kring konflikter, samt att det också blir svårt att hjälpa eleverna att få grunden i hur de kan hantera och arbeta med konflikter. I samband med att vi genomförde intervjuer kom det fram att minst två av våra respondenter saknar utbildning om hur man löser och hanterar konflikter på ett konstruktivt sätt. Till exempel:

Konflikthantering hade inte jag i min lärarutbildning vilket jag tycker är fruktansvärt dåligt, där ska finnas ett ämne som konflikthantering och när du kommer ut som nyexad och står inför de här konflikterna som du inte träffat på innan så kan det bli väldigt tufft, så konflikthantering är väldigt viktigt inom utbildningen för er.

- Lärare F

I citatet ovan berättar lärare F om hur denne inte fått någon utbildning inom hur man arbetar och hanterar konflikter på ett konstruktivt sätt. Han påpekar även vikten av konflikthantering som en del av dagens lärarutbildningar, då han anser att det var något som saknades när han utbildade sig.

Kommunikation är en stor del av fritidsläraryrket och även konflikthantering. Säljö (2012) skriver om det sociokulturella perspektivet och om mediering som ett verktyg för språk. Språket är ett bra hjälpmedel vid konflikter eftersom att varje individ utvecklas individuellt efter varje konflikt, språket hjälper oss att skapa förståelse, uttrycka oss och även kommunicera. Detta är något som då respondenterna har fått ta till sig genom erfarenhet istället för att få det i sin utbildning.

I vår studie framgår det att de flesta av fritidslärarna är vetgiriga och vill lära sig mer, framför allt inom konflikthantering, lärare F och lärare G nämner att de vill lära sig mer och har deltagit i kurser om bland annat låg affektivt bemötande. Till exempel:

Jag söker fortfarande utbildning inom det, jag är nyfiken och går kurser hela tiden, jag har även nämnt för min chef att jag hela tiden vill lära mig nya grejer.

- Lärare F

Genom detta citatet ser vi att vetgirigheten att lära sig mer om hur man kan hantera konflikter på ett konstruktivt sätt är stor hos många fritidslärare och att det borde ha varit obligatoriskt för flera år sedan att ha med konflikthantering i utbildningen.

Genom att få mer kunskap om konflikter och konflikthantering kan fritidslärare på ett bättre sätt använda sig utav ämnet för att skapa fler lärandesituationer för att hjälpa eleverna att utvecklas. Fritidslärare får en bredare kunskap och därmed mer förståelse för ämnet och kan i sin tur ge eleverna en bättre grund att stå på gällande hantering av konflikter, språket/kommunikationen och agerandet kring konflikter.

I detta avsnittet har vi diskuterat hur viktigt lärarnas roll i elevernas konflikter är och vad deras betydelse i elevernas konflikter egentligen innebär. Stöttning är huvuduppgiften för fritidslärare i konflikter, vilket innebär att finnas i närheten om det är så att konflikter uppstår eller hjälpa till om eleverna inte lyckas att lösa konflikten på egen hand. Vi diskuterar också att det finns olika medierande verktyg som både fritidslärarna och eleverna kan använda sig av vid konflikter. En viktig del i fritidslärarnas roll är att de känner att de har kunskaperna som krävs för att hjälpa eleverna vid konflikter. Genom att fritidslärarna behärskar och använder sig av olika medierande verktyg, kan det ses som ett hjälpmedel för både fritidslärarna och eleverna när de löser och hanterar konflikter. Eleverna får via fritidslärarna ta del av de olika verktygen och lär sig allt eftersom anpassa dessa till sig själva (Säljö, 2012).

5.4 Utrymme för lärande

Säljö skriver att de konflikter som elever ställs inför i skolvardagen är en del av elevernas egen utveckling, det utvecklar bland annat deras identitet, sociala relationer, färdigheter och kommunikation. Varje konflikt är sin egen och det gör att elever ofta tar med sig något nytt från varje konflikt de är inblandade i. Elever lär genom gemensamma aktiviteter och sociala miljöer och detta betyder att via kommunikation och interaktion mellan elever utvecklar de kunskaper och färdigheter. Detta är viktigt eftersom att det skapar individer som har de kunskaper och färdigheter för att kunna fungera i vårt samhälle (Säljö, 2012). Liknande

tankar finns hos respondenterna. De såg bland annat liknande på vad konflikter kan ge.

De var exempelvis överens om att konflikter kan vara ett nödvändigt ont för eleverna. I hanteringen av konflikter lär de sig hur de ska agera i framtiden om en liknande situation uppstår, menade fritidslärarna. Respondenterna pratade också om hur de arbetar med värdegrund genom samarbetsövningar, kollar på filmer från till exempel UR som de senare pratar om och elevernas självinsikt.

Det handlar om självinsikt, vi har något som heter SET, som vi jobbar med utifrån vilket står för Social Emotionell Träning, det är väldigt viktigt att eleverna känner sig själva, hade de inte gjort det hade de kanske inte vetat hur de skulle reagera i vissa situationer och då kan de hamna i väldigt många konflikter. Vi försöker jobba med eleverna så att de får en självsäkerhet, en bra självkänsla och att lära dem att skapa förståelse för andra, lika och olika. Man jobbar med det i stort, att få en förståelse för andra, har man ingen förståelse för andra så skiter man i om man gör någon illa eller att man får någon ledsen.

- Lärare C

Lärare C beskriver i citatet hur viktigt det är att arbeta med eleverna och deras självförtroende och självinsikt, samt hur de arbetar med eleverna inifrån med hur de hanterar sina känslor och stresshantering. Det är viktigt att eleverna får arbeta med detta eftersom det är grunden till att de kan agera som en bra kompis så det slipper hamna i konflikter. Det är även viktigt med tydlighet av vad som förväntas av fritidslärarna respektive eleverna då det har en avgörande betydelse för klimatet på fritidshemmet. Har man inte tydliga regler kan det också uppstå problem, är allting flytande och inte tydligt är det lätt att en individ inte vet vad denne ska göra och då blir det lätt att hen förblir flytande och stör andra istället menar lärare C. Ett exempel på tillämpning av medierande verktyg är att fritidslärarna tillsammans med eleverna kommer fram till regler som gäller för att allas trivsel på fritidshemmet (Säljö, 2012).

Det finns olika sätt att arbeta förebyggande för att kunna undvika konflikter, ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet som används för det förebyggande arbetet är mediering. Mediering innebär att människan använder sig och samverkar med olika artefakter som betyder språkliga och fysiska verktyg (Säljö, 2012). Enligt respondenterna hjälper dessa medierande verktyg eleverna att kunna hantera de konflikter som uppstår och hjälper även dem att utveckla bättre självförtroende och självinsikt. I intervjuerna har respondenterna uppgett att de använt sig av olika sorters medierande verktyg, både fysiska och språkliga, bland annat koala-modellen, CPS-modellen, kompissamtal/kamratskap,

stoppljuset men också mycket diskussion och praktiska övningar om värdegrund med eleverna.

Vi har bland annat en som heter koala, om det är någon som känner att det är någon som retar eller säger något dumt till en så ska man agera som en kola och då säger man "STOPP, SLUTA" och vänder och går därifrån även om de andra fortsätter så ignorerar man och bara går för forskning säger då att att om man inte får någon reaktion när man retar någon så finns det ingen mening med att reta, så då slutar man.

- Lärare F

Koala är en metod som två av våra respondenter använt sig av som eleverna anammat väl, enligt fritidslärarna, och beskrev det som en motivation för eleverna då de valde att ge eleverna ett diplom varje gång de utförde en "koala". Detta för att det skulle bli en rutin för eleverna. De som berättade om metoden menade att den är effektiv då eleverna själva får ta ansvar och känna efter när de tycker att det är stopp och gå ifrån konflikten istället för att möta den, det blir en självinsikt för eleverna.

En annan metod som en av våra respondenter presenterade var kamratskap/kompissamtal. Denna metod är en metod som är effektiv om fritidsläraren presenterar den redan i första klass anser lärare D. Hon beskriver att hon arbetar med kamratskap och börjar redan när eleverna börjar första klass för att skapa en bas och ömsesidig respekt gentemot varandra. Det leder till att man kan arbeta fram en god kamratskap hos eleverna med färre konflikter.

[...] vi har ett ämne vi har hand om vilket är kamratskap, eller hälsofrämjande, som det också kan kallas på andra skolor [...] När vi har kamratskap, lägger vi upp det på olika sätt och blandar det med allt, exempelvis bild och lek. När vi har stor grupp så börjar vi alltid med lite allvar först och sedan leker vi någonting. Vi väver även ihop det med klasslärarna så de är medvetna om vad vi gör. Efter värdegrundsövningarna vet eleverna att de kan använda sig av det och säga "kommer ni ihåg att vi pratade om detta sist på kamratskapen, detta skulle vi ju inte göra". [...] Det som vi arbetar med mest, redan från första klass är att stärka gruppen [...] vi ska komma överens här, vi ska inte känna oss utsatta ingen ska behöva känna att man inte vågar säga något eller prata i en grupp, då använder vi olika metoder för att komma fram till så här gör vi inte mot varandra.

- Lärare D

I citatet beskriver lärare D hur de arbetar med kamratskap och att arbetet med kamratskap är ett stort hjälpmedel för eleverna. Det förebyggande arbetet kring konflikter är grunden för allt och detta skapar en större självsäkerhet hos eleverna samt att eleverna lär känna sig själva menar lärare D. Hon menar att elevernas egna självinsikt är viktig att arbeta med eftersom eleverna lär sig något nytt efter varje konflikt och för att bli bättre på det måste det upprepas. Strategier utvecklas i hur de ska hantera sina konflikter samtidigt som eleverna också utvecklas individuellt.

Hanteringen efter konflikterna är en stor del av elevernas utveckling också eftersom de till stor del ska kunna lösa konflikterna själva, då det inte alltid kommer att finnas vuxna runt omkring dem som kan hjälpa till. I den yngre åldern, när eleverna går i förskoleklass och ettan är det svårare för eleverna att lösa konflikterna själva eftersom de ofta då behöver stöttning från en vuxen eftersom de inte utvecklats så pass mycket så de kan hantera konflikten själv då de ofta inte har utvecklat sin självinsikt tillräckligt för att kunna inse själv att de har gjort fel menar lärare C. Konflikterna är oftast små och kan handla om att eleverna sa något dumt till varandra men det kan också vara större konflikter där en vuxen måste komma in och hjälpa till och medla för att eleverna ska kunna lösa konflikten. I årskurs två och tre börjar eleverna få mer ansvar och det leder till att eleverna bör försöka lösa de konflikter som uppstår själva, går inte de så får de såklart ta hjälp av en vuxen men de ska i första hand försöka lösa konflikterna själva. När lärare D och lärare C beskriver att stöttningen är en stor del av hanteringen av konflikter så kan det ses som ett exempel på vad Säljö (2012) beskriver som scaffolding. Detta eftersom i konfliktsituationer menar Säljö (2012) att scaffolding kan vara ett verktyg för fritidslärare eftersom de då agerar som ett hjälpmedel, som ett stöd i situationen som råder för att hjälpa eleverna. I vårt material syns detta när fritidslärarna till exempel berättar om hur de ofta försöker stå på avstånd och lyssna på diskussioner som kan leda till konflikter, för att kunna agera som stöd om situationen eskalerar eller att eleverna kan komma till dem om de inte kan lösa konflikten själva. Våra respondenter anser att många konflikter som uppstår, uppstår ofta av att det blir missförstånd mellan parterna. En av våra respondenter beskriver en konflikt.

Det var bland annat en konflikt, eller snarare, det höll på att bli en konflikt, många gånger skapas det en konflikt utav ingenting [...] jag frågade en elev ”har du märkt att de där två eleverna leker mycket med varandra”? “Nej det har jag inte märkt” svarade hon. Så kom en annan elev fram och då frågade jag henne samma sak. Detta ledde till att denne eleven nu skulle berätta vad vi pratade om för tjejen jag frågade om för hon menade att vi pratade

strunt om henne. Då kom tjejen fram, som precis fått reda på att vi ”prata strunt” om henne [...] då sa jag ”STOP” och förklarade för dessa två tjejerna som hade pratat med varandra att man inte kan skapa en konflikt av ingenting, “det är inte okej för nu går ni och fabricerar, om någonting som inte har hänt överhuvudtaget”.

- Lärare F

I detta citatet beskriver lärare F att en konflikt ofta skapas utav ingenting och att eleverna ofta tror blint på vad eleverna pratar om mellan varandra istället för att vara källkritiska och gå till källan där det började. Detta innebär att missförstånd lätt kan uppstå och det är därför många konflikter skapas. Genom att eleverna får en grund i hur de ska hantera de konflikter de blir inblandade i skapas ett självförtroende hos eleverna vilket också leder till att de inte hamnar i konflikter lika ofta.

I detta avsnitt har vi diskuterat hur viktigt fritidslärarna anser att det är att arbeta med elevernas självförtroende och självinsikt samt det förebyggande arbetet genom strategier och metoder. Respondenterna tar upp hur de arbetar med värdegrund genom bland annat samarbetsövningar, klipp från UR och diskussion. Självförtroende och självinsikt är två begrepp som förekommer mycket i intervjuerna vi genomfört samt hur verktyg som metoder och strategier kan vara hjälpmedel både för fritidslärarna och eleverna. Det förebyggande arbetet kring konflikter beskrivs som grunden till allt, samtidigt som själva konflikthanteringen också anses viktig. Detta eftersom det är eleverna som ska lära sig hur de ska hantera de konflikter som de hamnar i, både nu men också i framtiden. Både för och efterarbetet är viktigt för eleverna för det skapa tillit till fritidsläraren och det leder till att relationerna mellan elev och lärare byggs upp. Det sociokulturella perspektivet beskriver tydligt hur elever utvecklar kunskaper och färdigheter genom aktiviteter och sociala miljöer med andra barn, detta innebär att elevernas lärande utvecklas i samband med bland annat lek där det ofta förekommer konflikter. Vilket i längden utvecklar elevernas färdigheter och kunskaper så att de kan leva i vårt samhälle (Säljö, 2012). Det här syns i vårt material när fritidslärarna som ovan beskriver hur viktigt det är att eleverna får arbeta med sig själva, sin självinsikt och självförtroende samt också hur de får arbeta både med individuella och gruppbaseade strategier och metoder för att kunna hantera och lösa de konflikter som de hamnar i.

5.5 Hur hanterar och löser fritidslärare konflikter som uppstår mellan eleverna på fritidshemmet?

I detta avsnitt kommer vi göra en sammanfattande analys utifrån våra frågeställningar.

Vår första frågeställning handlade om hur fritidshemslärare hanterar och löser konflikter som uppstår mellan eleverna i fritidshemmet.

Utifrån vår studie kan vi se att konflikter hanteras på många olika sätt av fritidslärarna på fritidshemmen. Detta beror på att varje konflikt som uppstår är olik den andra och på sitt sätt unik. Konflikten påverkas utifrån olika faktorer såsom bakgrund till konflikten, vilken situation och sammanhang konflikten uppstod samt vilka som är inblandade i konflikten, detta avgör även hur fritidslärarna väljer att agera i situationen.

För att förebygga att konflikter uppstår arbetar fritidslärarna redan i tidig ålder, redan i förskoleklass, förebyggande genom att kontinuerligt tillsammans med eleverna utforma strategier både på individuell- och gruppnivå. Detta beskriver Säljö (2012) som medierande verktyg som ska hjälpa eleverna och fritidslärarna att underlätta hanteringen av de konfliktsituationer som uppstår. De medierande verktygen kan vara i form av värdegrundsarbete, likabehandlingsplaner, diskussioner och praktiska aktiviteter och anses vara en stor del av elevernas sociala utveckling. På detta sätt skapas ett bättre och tryggare klimat i både klassrum och fritidshem, menar de intervjuade.

Utifrån respondenternas intervjuer anser vi att genom att fritidslärarna skapar goda relationer till eleverna samt arbetar för att stärka relationerna eleverna mellan kan detta underlätta i konfliktsituationer. Till följd av goda relationer förenklas kommunikationen mellan de olika parterna och konflikter som uppstår blir därmed lättare att hantera och lösa.

Fritidslärarna använder till största del sin egen erfarenhet för att hantera och lösa konflikter. De finns där som ett stöd för att hjälpa eleverna att lösa de konflikter som uppstår. Säljö (2012) menar att stöttning är ett bra hjälpmedel vid konflikter. Eleverna behöver ofta hjälp i konfliktsituationer då de själva inte har insikten för att kunna lösa konflikter på egen hand, detta gäller framförallt om de inte fått en bra grund genom det förebyggande arbetet menar respondenterna.

Fritidslärarna påpekar vikten av att förbli opartisk i elevernas konflikter för att låta eleverna själva ta ansvar och endast gå mellan om konflikten inte går att lösa, om eleverna ber om hjälp eller om diskussionen eskalerar och det utbryter handgemäng. Är en elev i affekt, hanteras konflikt en direkt eller när eleven lugnat ner sig. Detta hanteras oftast genom samtal

med eleven eller de eleverna som varit inblandade i konflikten. De hanteringar och lösningar som presenteras ovan är det sätt vi utifrån egna erfarenheter samt genom vår insamlade empiri kan se är det övergripande sättet fritidslärare agerar vid en konflikt.

5.6 Hur använder fritidslärare konflikthantering som grund för lärande?

Vår andra frågeställning handlade om hur fritidslärare använder konflikthantering som grund för lärande och på vilket sätt.

Fritidslärare kan använda konflikthantering som ett sätt att utveckla elevernas färdigheter, både när det kommer till språk och kommunikation men även när det kommer till hantering av deras känslor. Genom att prova olika strategier och metoder kan eleverna lära sig hur de kan hantera och agera i de olika konfliktsituationer som de hamnar i. Konflikter är något eleverna kommer att stöta på genom hela livet och det är därför viktigt att de lär sig hur de kan hantera dem. Detta anser vi är viktigt för eleverna då de kan innebära att de får förmågan att kunna hantera och lösa de konflikter som de hamnar i med hjälp av att kommunicera och interagera genom de olika strategierna och metoderna som fritidslärarna lär ut till eleverna (Säljö, 2012). Detta enligt Säljö (2012) och det sociokulturella perspektivet innebär att om eleverna lär sig att kommunicera och interagera med andra elever redan i tidig ålder kan det förbättra framtiden för eleverna eftersom de då får de förutsättningar som krävs för att kunna agera i vårt samhälle (Säljö, 2012).

För att minska att konflikterna uppstår är det viktigt att eleverna känner sig säkra och trygga i miljön, men även i sig själva, är en tanke som kommit upp i intervjuerna. Självisikt och självförtroende är två begrepp som är centrala och arbetas med på fritidshemmen då det spelar en stor roll vid konflikter och konflikthantering. Många av de intervjuade menar att om eleverna skaffar sig en god självinsikt och ett bra självförtroende hjälper det dem att utveckla den empati och respekt som krävs för att de ska kunna medge när de gjort fel men också kunna agera på rätt sätt. Lärare C säger exempelvis:

Det handlar om självinsikt, vi har något som heter SET, som vi jobbar med utifrån vilket står för Social Emotionell Träning, det är väldigt viktigt att eleverna känner sig själva, hade de inte gjort det hade de kanske inte vetat hur de skulle reagera i vissa situationer och då kan de hamna i väldigt många konflikter.

- Lärare C

Lärare C menar på i citatet ovan att med hjälp av det förebyggande arbetet i form av värdegrundsarbetet, diskussion och praktiska aktiviteter kan eleverna utveckla självförtroende, självinsikt, empati och respekt detta med förutsättning att fritidslärarna arbetar med eleverna kring detta. Detta skapar också en trygghet hos eleverna då de lär känna sig själv samt hur de reagerar och agerar i olika situationer.

Genom konflikthantering lär sig eleverna att kommunicera och interagera med andra människor. Ett utvecklat språk gör det lättare för eleverna att göra sig förstådda och minska risken för missförstånd och därmed att en konflikt uppstår.

Genom att testa på olika metoder kan eleverna anpassa sig till den metod de tycker fungerar bäst för dem vid konflikter. I analysen har vi analyserat vad informanterna har berättat om de olika metoder som både elever och fritidslärare kan använda sig av vid konflikthantering. Detta för att eleverna själva ska få en insikt i hur de själva fungerar och vilken metod som fungerar för varje enskild individ. De olika metoderna kan vara värdegrundsarbete i form av samarbetsövningar, videofilmer från UR eller allmänna diskussioner. Andra metoder kan vara koala-modellen, CPS - modellen, kamratskap eller diskussioner om hur eleverna vill att de ska vara mellan dem i skolmiljön. Dessa metoder har i största allmänhet fungerat för elevernas lärande kring konflikter och konflikthantering. Detta beskriver Säljö (2012) som medierande verktyg, verktyg som ska finnas till för att hjälpa eleverna att på ett lättare sätt hantera eller lösa de konflikter som uppstår. Detta för att eleverna genom fritidslärarna ska kunna agera efter sina bästa egna förutsättningar.

Fritidslärarna menar att detta innebär att om fritidshemmen arbetar med värdegrundsarbete, likabehandlingsplaner och förebyggande arbete med eleverna kan det hjälpa eleverna i deras lärande kring konflikter och konflikthantering. De föreställer sig att det leder till att eleverna blir rustade för att i framtiden kunna hantera de konflikter som de hamnar i.

Sociala samspel och relationer utvecklas i samband med att eleverna kommunicerar och interagerar med varandra, i dessa situationer kan konflikter lätt uppstå då alla inte har samma åsikter. Har då eleverna lärt sig strategier och metoder för att hantera detta blir det enklare för individen eller gruppen vid konflikter.

6. Slutdiskussion

6.1 Resultatdiskussion

Då konflikter ofta är ett förekommande fenomen i skolvardagen hos många elever, ville vi med denna studie undersöka hur fritidslärare agerar i olika konfliktsituationer. Detta efter att vi spenderat tid på olika fritidshem genom verksamhetsförlagd utbildning eller arbetsplats och sett att det förekommit olika strategier när det gäller hur fritidslärarna tänker och hur de arbetat med de olika konflikterna. Vi ville även ta reda på hur fritidslärare arbetar med konflikter samt på vilket sätt fritidslärarna ansåg att konflikthantering kan bli en grund för lärande hos eleverna.

I vår första frågeställning som handlar om hur fritidslärare hanterar och löser konflikter kom vi fram till att det finns många olika sätt att hantera konflikter beroende på vilken situation som råder. Respondenterna nämner också att stärkta relationer och det förebyggande arbetet är grunden för allt och genom att börja med det i tidig ålder kan eleverna utvecklas till bättre klasskompisar.

I vår andra frågeställning som handlar om konflikthanteringsens utrymme för lärande kom vi fram till att konflikter ses som något negativt till en början men att det sedan i efterföljden av hanteringen av konflikten kunde ses som något positivt. Elevernas språk, kommunikation och interaktion med andra elever utvecklas och därmed minskar också missförstånden. Självförtroende och självinsikt är två begrepp som fritidslärarna arbetar med mycket på fritids och det genom olika metoder och strategier.

6.2 Diskussion av resultaten i relation till tidigare forskning

6.2.1 Uppfattningar om konflikter

Jämför vi vår studie med Longaretti och Wilsons (2006) kan vi se många likheter. I vår studie framgår det att alla konflikter är olika, alla konflikter är situationsbaserade och hanteringen av konflikter är olika och beror på omständigheterna. Longaretti och Wilson (2006) skriver att konflikter inte är något nytt men att det fortfarande uppmärksammas då både elever och lärare har svårt att hantera konfliktsituationer som är komplexa och kan därmed leda till att

konsekvenserna blir många.

Situationer där konflikter oftast uppstår menar Longaretti och Wilson (2006) är vid uteslutning eller att en elev tagit något utan att be om lov. De nämner även att eleverna valde att ta till de fysiska strategierna så som hot, fysisk och verbal kontakt eftersom de saknade förmågan att kunna använda sig av de olika konflikthanteringsstrategierna. Grunden till att eleverna tog till med fysisk kontakt var när de blev utsatta för nedlåtande kommentarer och retningar.

Detta är något som vi, baserat på intervjuerna, anser även förekommer idag vilket därmed stärker vår teori om att eleverna behöver mer träning för att kunna hantera konfliktsituationer som de hamnar i. För att det ska kunna ske behöver fritidslärarna ha kunskap om konflikthantering för att sedan utifrån ämnet kunna hitta strategier och metoder att lära ut till eleverna samt skapa olika situationer för lärande för eleverna. Respondenterna menar att eleverna inte har kunskapen som krävs för att själva kunna hantera konfliktsituationer, vilket kan leda till att det lättare uppstår fysiska konflikter. För att kunna svara på frågeställningarna i denna studie utgår vi från att fritidslärarna har en grundkunskap om ämnet.

I jämförelse med Longaretti och Wilsons (2006) studie där det framgick att lärarna oftast använde sig av sin makt för att separera och själva komma fram till lösningar för eleverna i deras konflikter, kan man i vår studie se att de fritidslärare som vi intervjuat talar om lärandet i samband med konflikter och konflikthantering. Fritidslärarna arbetar mycket med värdegrund, presenterar strategier vid konflikter och konflikthanteringar samt involverar eleverna genom hela processen. Fritidslärarna var överens om att deras roll är att hjälpa och medla. De låter eleverna försöka lösa sina konflikter själva, i den mån de går. Eleverna är delaktiga i att tillsammans komma fram till lösningar, för att förhindra att liknande situationer uppstår.

I Longaretti och Wilsons (2006) studie berättade lärarna att de kände en form av frustration gällande konflikthantering. Det intrycket vi fick från våra respondenter var motsatsen, respondenterna visa stor nyfikenhet och vilja att vidareutveckla deras kunskap rörande konflikter och konflikthantering.

6.2.2 Det demokratiska uppdraget

Det demokratiska uppdraget är något som alla skolor arbetar med. I en studie som Hakvoort och Olsson (2014) genomfört menar de att det demokratiska uppdraget är det ämne som det

inte fokuseras lika mycket på jämfört med andra ämnen som lärare förhåller sig till. Konflikthantering och det demokratiska uppdraget är sammanlänkade då detta är något skolor och lärare har som grund för att arbeta förebyggande mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling menar Hakvoort och Olsson (2014).

Utifrån resultatet av vår studie anser vi att det demokratiska arbetet är en stor del av skolan och särskilt på fritidshemmet då värdegrundsarbete och likabehandlingsdiskussioner är inslag som genomsyrar hela verksamheten.

Precis som i Hakvoort och Olssons (2014) studie framgår det tydligt att fritidslärarna i vår studie var eniga om kopplingen mellan konflikthantering och det demokratiska uppdraget. Elevernas lärande i situationerna är i fokus. I Hakvoort och Olssons (2014) studie framgick det också att trots att lärarna ansåg att de löste konflikterna på ett demokratiskt sätt, inte alltid var så lärarna hanterade konflikterna. Detta för att "snabbast" lösa konflikten.

Detta kan vi inte bevisa eller motbevisa i vår studie då vi endast utgick ifrån vad våra respondenter berättat för oss under intervjuerna då vi inte observerat dem i deras arbete.

Precis som Longaretti och Wilson (2006) menar Hakvoort och Olsson (2014) att elever och lärare saknar kunskap om hur de ska hantera och lösa konflikter på ett konstruktivt sätt. Enligt Hakvoort och Olsson (2014) finns det olika medel för elever och lärare att använda sig av vid konflikthantering. Vidare skriver Hakvoort och Olsson (2014) att med rätt träning med hjälp av dessa medel kan det i sin tur leda till att elever och lärare kan verka i ett mer komplext socialt system. Hakvoort och Olsson (2014) poängterar även vikten av utbildning kring konflikter och konflikthantering och menar att det är en viktig del i fritidslärares yrke och är något som bör finnas med i utbildningen (Hakvoort & Olsson, 2014).

Detta är även något som uppkommer i vår studie där medierande verktyg och olika strategier enligt respondenterna anses underlätta för elever och lärare vid hanteringen av konflikter.

6.2.3 Relationer

I vår studie kunde vi se att relationsarbetet var något som fritidslärarna ansåg vara en viktig del på fritidshemmet. Genom att arbeta på att stärka relationerna mellan eleverna och även mellan eleverna och lärarna kan det komma att underlätta vid konflikter och konflikthantering. I Dahls (2014) studie berättar fritidslärarna om vikten av att eleverna känner förtroende för dem. Detta skapas genom att fritidslärarna finns tillhands för eleverna

samt lyssnar på dem. Dahl (2014) menar på att relationsskapandet blir mer naturligt om fritidslärarna på ett aktivt sätt är med och deltar i elevernas aktiviteter och hjälper eleverna genom att bland annat underhålla, stödja och förhandlar i elevers olika relationer. Genom att försöka se konflikter på ett positivt sätt kan fritidslärare bredda sitt synsätt på elevers konflikter.

Vidare i Dahls (2014) studie framgår det att om fritidslärare deltar i elevernas aktiviteter kan de underhålla, förhandla och stödja elevernas olika relationer och genom att vara ett stöd för eleverna i olika situationer även blir ett stöd för elevernas sociala utveckling.

Detta stämmer väl överens med vad respondenterna förmedlat för oss under intervjuerna. De flesta påstår att konflikthanteringen blir lättare när man känner eleverna samt när eleverna känner ett förtroende för fritidslärarna.

6.2.4 Kamratmedling

Kamratmedling menar Ingela Kolfjord (2009) är en metod för eleverna för att hantera konflikter genom att använda sig av neutrala personer som samtalsledare för konfliktprocessen. Syftet med denna sortens medling är enligt Kolfjord (2009) att eleverna ska bli mer medvetna, samtidigt som de får ta del av olika sätt att lösa konflikter och själva försöka lösa de problem som kan uppstå.

Kamratmedling är något vi har kommit fram till att respondenterna i vår studie arbetar mycket med. Vi tolkar det som framgått under intervjuerna att fokus ligger på att eleverna tillslut ska lära sig hantera konfliktsituationer som uppstår själva. Vare sig det gäller att undvika att en konflikt uppstår eller att avsluta en pågående konflikt. Respondenterna visar tydligt att deras roll är att medla mellan de olika parterna för att hjälpa dem lösa konflikten. De presenterar även strategier för elevgrupperna samt personliga strategier eleverna kan använda sig av vid konflikter.

Kolfjord (2009) menar att konflikter kan se olika ut, beroende på var konflikten uppstår och vilka elever som är involverade i konflikten samt vem som är med och hanterar konflikten. Detta vittnar även våra respondenter om då de menar att eleverna i de flesta fall klarar att lösa sina konflikter själva. Ibland kan en vuxens inblandning få motsats effekt och leda till att konflikten eskalerar.

Precis som Kolfjord (2009) skriver i sin slutsats kan även vi, utifrån respondenternas berättelser, se att kamratmedling inte bara löser och förhindrar att konflikter trappas upp, utan även ge eleverna de redskap de behöver för att hantera sina konflikter själva.

6.3 Metodreflektion

För vår studie ansåg vi att den kvalitativa metoden med intervjuer var det självklara valet, då det möjliggör för oss att både ställa frågor, motfrågor och djupare frågor. Vi valde att i vår studie utgå från semistrukturerade intervjuer med fokus på individuella intervjuer då vi tänkte att vi på detta sättet kunde skapa en trygg och öppen diskussion mellan oss och respondenten. Vi, uppsatsens författare, valde även att utföra dessa intervjuer tillsammans, detta för att tolkningen av respondenternas berättelser inte skulle bli ensidiga. Nackdelen med en studie som använder sig av kvalitativ metod är att resultaten blir begränsade till just de medverkande individerna, deras arbetssätt och deras syn på verkligheten (Alvehus, 2013). Därmed går inte resultaten heller att generalisera till att gälla för alla fritidslärare.

I efterhand har vi funderat på att observationer av fritidslärarna i deras verksamheter hade hjälpt stärka respondenternas berättelser samt trovärdigheten i vår studie. Med tanke på den snäva tid vi hade fanns där dock ingen möjlighet för oss att hinna med det.

Vi funderade även i efterhand på gruppintervjuer, även kallad fokusgrupper, och vad det hade kunnat ge oss för resultat. Vi valde att i vår studie använda oss av enskilda intervjuer för att få respondenterna trygga i situationen för att kunna tala fritt i sekretess. Men diskussionen kanske hade sett annorlunda ut om våra sju respondenter hade fått sitta tillsammans och diskuterat och reflekterat om konflikter och konflikthantering. Det kanske hade gett oss mer material och att arbeta med då de alla befinner sig i samma situation och vi tror att fritidslärarnas gemensamma diskussioner hade kunnat vara intressanta för vår studie. Samtidigt menar Alvehus (2013) att individens roll i fokusgrupper blir mer undanskymd och att det finns en risk att respondenternas individuella åsikter inte får komma till tals.

6.4 Förslag på nästa forskningsuppgift

Då denna studie är gjord utifrån ett lärarperspektiv hade det varit intressant att även göra en studie ur ett elevperspektiv för att sedan jämföra elevernas och fritidslärarnas svar. Detta för att ta reda på om eleverna upplever det som fritidslärarna vill förmedla.

Frågor i framtida studie skulle kunna vara: På vilket sätt anser eleverna att konflikter bör hanteras? Och vad anser eleverna att de lär sig av konflikter?

6.5 Diskussion av resultatens relevans för yrkets utövande

Konflikter och konflikthantering är en stor del av fritidslärarnas vardag, vilket gör att resultaten som vi kommit fram till genom denna studie visar på att bland annat utbildning inom konflikthantering är något som fritidslärarna är i stort behov av. Detta menar även Friberg och Hakvoort (2012) är något nödvändigt som borde finnas med i lärarutbildningen eftersom att det är en så stor del av fritidslärarnas vardag.

För fritidslärare är det viktigt att arbeta mycket med värdegrund och förebyggande arbete för att eleverna ska kunna vara en bra kompis. Detta innebär att när fritidslärarna kommer ut på sin arbetsplats är det viktigt att de tar reda på hur de arbetar med värdegrund och förebyggande arbetet för att hjälpa eleverna att kunna agera som bra kompis. En fritidslärare som också är påläst om hur det fungerar kan då ha ett öppet sinne för att skaffa sig mer erfarenhet kring konflikter. Varje konflikt har olika bakgrunder och uppstår i olika situationer vilket innebär att om man som fritidslärare är uppmärksam på när konflikter uppstår så kan vi agera som stöd efter hur konflikterna artar sig.

Resultatet i denna studie visar att konflikthantering och att utrymmet för lärande för eleverna är väldigt centralt i yrkets utövande eftersom respondenterna genom våra intervjufrågor gav oss väldigt mycket information. Respondenterna delade med sig av erfarenheter och strategier för att visa att konflikter och konflikthantering är en stor del av yrket.

7. Referenser

Alvehus, Johan (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Christoffersen, Line & Johannessen, Asbjørn (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Dahl, Marianne (2014) *Fritidspedagogers handlingsrepertoar. Pedagogiskt arbete med barns olika relationer*.

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:755038/FULLTEXT01.pdf> Hämtad: 2020-03-05

Ekeland, Tor-Johan (2006). *Konflikt och konfliktförståelse: för vården och den sociala sektorn*. 1. uppl. Malmö: Liber

Ellmin, Roger (2008). *Konflikthantering i skolan: den andra baskunskapen*. 1. uppl. Stockholm: Natur & kultur

Friberg, Birgitta & Hakvoort, Ilse (red.) (2012). *Konflikthantering i professionellt lärarskap*. 2., [rev. och uppdaterade] uppl. Malmö: Gleerup

Gibbons, Pauline. (2006). *Stärk språket stärk lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. Uppsala: Hallgren & Fallgren

Hakvoort, Ilse & Olsson, Elizabeth. (2014). The School's Democratic Mission and Conflict Resolution: Voices of Swedish Educators. https://www-tandfonline-com.proxy.mau.se/doi/full/10.1111/curi.12059?fbclid=IwAR3rOg58RK2Pw9-7nuxsDMCeaVTn_CnOcoeyfUJ0WgF1WdV1afULf7-rJM (Hämtad: 2020-03-25)

Illeris, Knud (2015). *Lärande*. 3., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Jordan, Thomas (2015). *Konflikthantering i arbetslivet: förstå, hantera, förebygg*. 1. uppl. Malmö: Gleerups Utbildning

Kolfjord, Ingela (2009) *Alternativ konflikthantering: Hur kamratmedling kan påverka elevers relationsskapande*.

http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/9083/Educare_2009_2_3_Kolfjord.pdf?sequence=2&isAllowed=y Hämtad: 2020-03-05

Longaretti, Lynette & Wilson, Jeni. *The Impact of Perceptions on Conflict Management*.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ781879.pdf> Hämtad: 2020-03-05.

Säljö, Roger (2015). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Vygotskij, Lev. S (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1

På lärarutbildningen vid Malmö universitet skriver studenterna ett examensarbete på grund nivå. I detta arbete ingår att göra en egen vetenskaplig studie, utifrån en fråga som kommit att engagera studenterna under utbildningens gång. Till studien samlas ofta material in vid skolor, i form av t.ex. intervjuer och observationer. Examensarbetet motsvarar 15 högskolepoäng, och utförs under totalt 10 veckor. När examensarbetet blivit godkänt publiceras det i Malmö universitets databas MUEP (<http://dspace.mah.se/handle/2043/599>).

Datum: 2020-01-31

Samtycke till medverkan i studentprojekt

Vi heter Beatrice Granqvist och Hanna Pourabdi och läser sista terminen på vår utbildning, grundlärare med inriktning fritidshem. Vi skriver just nu examensarbete där vårt syfte är att undersöka hur fritidslärare tänker kring och arbetar med konflikthantering mellan elev och elev på fritidshemmen.

Denna studie är ett examensarbete på grundnivå och är en del av grundlärarutbildningen med inriktning fritidshem vid Malmö universitet. Intervjun kommer att beröra din uppfattning/erfarenhet kring konflikthantering på fritidshemmet och beräknas ta 45 minuter, det är viktigt att intervjun sker i ostörd miljö, på en tid och plats som Du bestämmer. Under intervjun kommer vi att föra anteckningar samt använda oss av ljudinspelning, detta sker med en diktafon från Malmö universitet och aldrig med våra egna mobiltelefoner eller annan internet uppkopplad utrustning. De insamlade uppgifterna kommer endast användas i forskningsändamål som underlag till vårt arbete.

Den information som Du lämnar, samt samtyckesblanketten, kommer att behandlas säkert och förvaras inlåst på Malmö universitets server under arbetet med examensarbetet så att ingen obehörig kommer kunna ta del av den. Redovisningen av resultatet kommer att ske så att ingen individ kan identifieras i vårt arbete. Det insamlade materialet kommer förstöras efter att examensarbetet skrivits färdigt.

Arbetet sker under handledning av vår handledare som arbetar på Malmö universitet, Institutionen för lärande och samhälle. Kontaktuppgifter till honom och kursansvarig lärare uppges nedan.

Deltagandet är helt frivilligt och Du kan när som helst avbryta din medverkan utan närmare motivering.

Vi frågar härmed om Du vill delta i denna studie och om så är fallet ber vi dig att snarast maila tillbaka till oss så att vi kan planera in ett intervjutillfälle.

Kontakta gärna oss om ni har frågor på tel. eller mail.

8.2 Bilaga 2

Intervjufrågor

Inledande ord

Kort presentation om oss och vår studie

Kort genomgång om vad samtyckesblanketten innebär och hur lång tid intervjun beräknas ta.

Bakgrundsfrågor

Berätta om dig själv?

Hur länge du har jobbat på fritids?

Vad har du för utbildning?

Berättande frågor

- Berätta om en specifik konflikt du har varit med om. Hur blev du uppmärksam på konflikten?
 - Vad hände? Vad gjorde du?
 - Kunde du ha gjort någonting annorlunda för att förhindrat konflikten? Gjorde du någonting specifikt för att det inte ska hända igen?
- Berätta i vilka situationer det uppstår flest konflikter på fritids?
 - Varför tror du att det uppstår i just de situationer?
 - Vad är en konflikt enligt dig?
- Berätta om vilka konflikter som du anser är mest utmanande för dig som fritidslärare.
 - Varför tror du att det är så?
 - Hur hanterar du sådana konflikter på bästa sätt?
- Berätta på vilket sätt du kan se att konflikthanteringen kan bli en del av lärandet för eleverna.
 - Hur/Ge exempel?
 - Hur arbetar du med värdegrund? Sociala relationer?
- Berätta på vilket sätt du anser att konflikthantering kan påverka relationen mellan elev och elev.

-Varför?

-Är det viktigt att konflikten blir löst? Är det viktigt att eleverna lär sig hantera konflikter som uppstår?

Extrafrågor

-Har ni något underlag/material som ni använder er av vid konflikthantering?

Om ja, kan vi få ta del av dessa?

-Anser du att du har tillräckligt med kunskap inom konflikthantering?

-Går du alltid mellan när du upptäcker en konflikt? Eller låter du eleverna lösa det själva i den mån som går?

-Är en konflikt alltid negativ?

-Hur arbetar ni förebyggande med konflikthantering?

-Lärs det ut strategier till eleverna för att de ska kunna hantera konflikter som uppstår?

Avslut

Avslutande ord - Tack för din medverkan.

Utvärdering ut av intervjun.

Vill du ha mer information om studien? Vill du fortfarande vara med?

Genomgång och underskrift av samtyckesblankett.